

POSITIIVNE VANEMLUS

LII LILLEOJA

Eripedagoog-perenõustaja

Sotsiaalministeerium

Laste ja perede arengukava
2012-2020

“Toredad lapsed, targad
vanemad, tugev ühiskond”

MÕISTED

1. Vanemlus/lastekasvatus on kõik vanemate rollid laste eest hoolitsemisel ja nende kasvatamisel. Vanemlus keskendub lapsevanema ja lapse vahelisele suhtlusele ning hõlmab õigusi ning kohustusi lapse arenguks ja eneseteostuseks.

2. Varane sekkumine on lähenemine, millega tähtsustatakse poliitikasuundi ja programme, mis aitavad eelkõige väikelastel, aga ka vanematel lastel realiseerida oma potentsiaali ning seeläbi saada ise paremateks vanemateks. VS võib olla nii preventiivse kui tagajärgi leevendava iseloomuga.

3. Positiivse vanemluse all peetakse silmas vanemlikku käitumist, mille puhul arvestatakse igati lapse huvidega ning mis on hoolitsev ja enesekindlust andev, vägivallavaba, tunnustav ja suunav, seades piire lapse täieliku arengu soodustamiseks.

Positiivse vanemluse kirjeldus jätkub:

- Vanema soe, stimuleeriv ja järjepidev hoolitsus viivad lapses empaatia, usalduse ja heaolu tekkimiseni, seevastu aga sellise suhte puudumine vanematega, ebaturvaline kiindumus, karm, paindumatu või ebajärjekindel distsipliin, ebapiisav järelevalve, vähene lastega koos tegutsemine, lahendamata konfliktid paarisuhetes ja lapsevanema psühhopatoloogia suurendavad laste puhul märkimisväärselt käitumuslike ja emotsionaalsete probleemide kujunemise riski.

Laste ja perede arengukava strateegiline eesmärk 2

- Eesti on positiivset vanemlust toetav riik, kus pakutakse vajalikku tuge laste kasvatamisel ja vanemaks olemisel, et parandada laste elukvaliteeti ja tuleviku väljavaateid
- Meede 2.1: vanemlust toetavate **hoiakute** kujundamine ja teadmiste suurendamine
- Meede 2.2: **vanemlike oskuste** arendamiseks efektiivsete teenuste väljatöötamine ja pakkumine

Strateegiliste eesmärkide indikaatorid

- Lapsevanemate **teadmatus**, kust laste kasvatamisega seotud küsimuste või probleemi korral nõu või abi küsida - (baastase 44%) **LANGEB**
- Laste füüsilise karistamise **aktsepteerimine** vanemate poolt - (baastase 40%) **LANGEB**
- Riiklikult koordineeritud vanemlusprogrammi kättesaadavus - (baastase 0) **KASVAB** 2 piirkonnas

VANEMAHARIDUS

- Eesti perepoliitika kontekstis on vanemahariduse ning pere- ja lähisuhete küsimused seni suhteliselt vähe tähelepanu pälvinud. Samas on Eesti lastekaitsetöötajate sõnul üheks peamiseks lastekaitseprobleemiks 2010. aastal just puudulikud vanemlikud oskused laste kasvatamisel.
- Olgugi et enamik vanematest soovib pakkuda oma lastele parimat, ei sünni vanemlikud oskused koos lapsega, vanemaks on vaja õppida ja kasvada. Vanemate teadmiste ja oskuste suurendamise kõrval on vaja tegeleda kogu elanikkonna hoiakute kujundamisega.

Vanemahariduse nõrgim lüli

- Vanemahariduse nn nõrgim lüli tundub olevat lapsevanemaks olemisega kaasnevate pingete ja emotsioonide juhtimine: pea pooled lapsevanematest vajavad enda hinnangul abi.
- **Stressi ja puudulike vanemlike oskustega** võib seostada asjaolu, et 40% vanematest nõustub, et teatud olukordades on laste füüsiline karistamine õigustatud kasvatusvahend.

Tegevussuund: vanemaid ja vanemaharidust väärtustavate hoiakute kujundamine ja teadmiste suurendamine

- Laiema avalikkuse informeerimine positiivsest vanemlusest koolituste ja erinevate meediapõhiste sekkumiste kaudu.
- Erineva tasandi otsustajatele vanemate vajadusi ja vanemlust toetavaid teenuseid puudutava info pakkumine.
- Vanemate informeerimine erinevatest vanemlusprogrammidest ja teenustest.
- Vanemate teadmiste suurendamine lapse arengust ja vajadustest lapse erinevatel eluetappidel ja tundlikes elusituatsioonides.
- **Lapsi ja peresid puudutava info koondamine ühtsesse portaali.**

Vanemlusprogramm

“Imelised aastad”

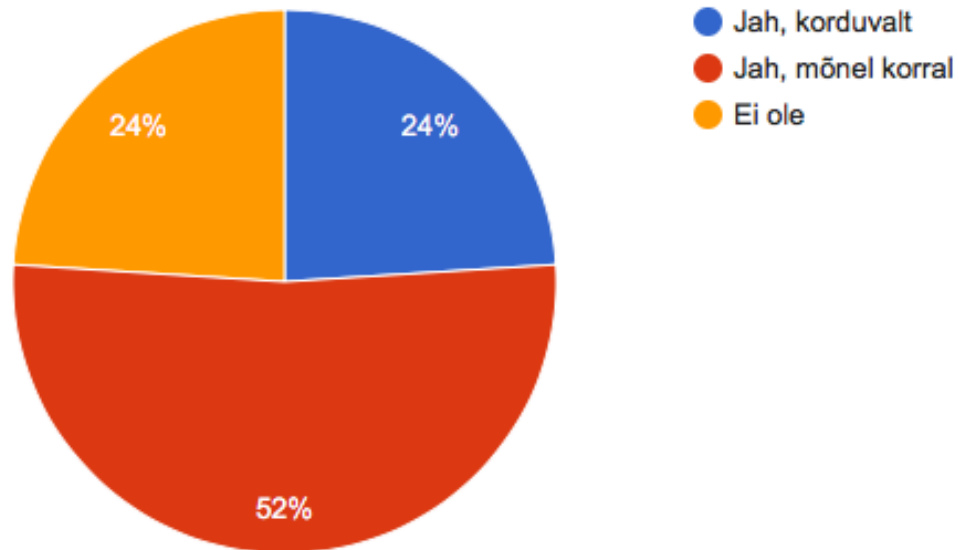
- 2014. aastal koostati analüüs sellest, milline tõenduspõhine vanemlusprogramm ja programmi kuuluvad alamprogrammid vastavad Eesti laste ja lapsevanemate vajadustele parimal moel ning sobituvad juba olemasolevate võimalustega.
- Eesti oludele sobivaimaks osutus programm Incredible Years/Imelised aastad. Programm keskendub individuaalsetele, perekondlikele ja ka kooliga seonduvatele teguritele, mis laste arengut ja tulemusi mõjutavad.
- Tänu programmile on lapsevanematel võimalus edaspidi saada abi ja tuge seoses laste käitumis-, emotsionaalsete probleemide ja arenguküsimustega.

Vanemluse lühiuuring oktoober 2015

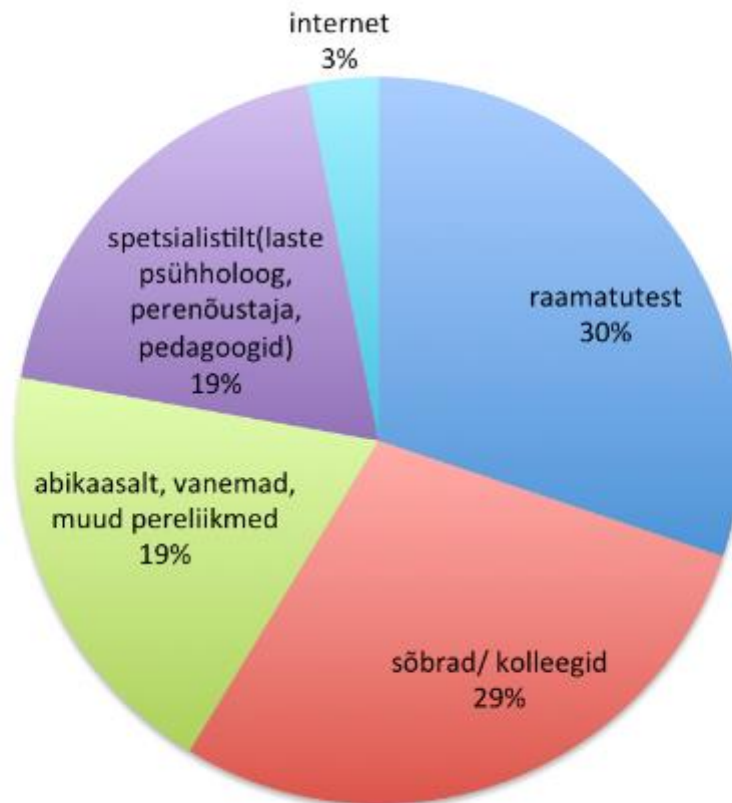
- Veebiküsitlus, mille link oli EELK Perekeskuse kodulehel ning mida oli võimalus jagada tuttavatega.
- Valimi moodustasid 103 vanemlusest huvitatud vastajat.

Kas olete viimase aja jooksul kogenud, et vajate lapse kasvatamisel nõu ja abi?

Kas olete viimase aasta jooksul kogenud, et vajaksite lapse kasvatamisel nõu ja abi?

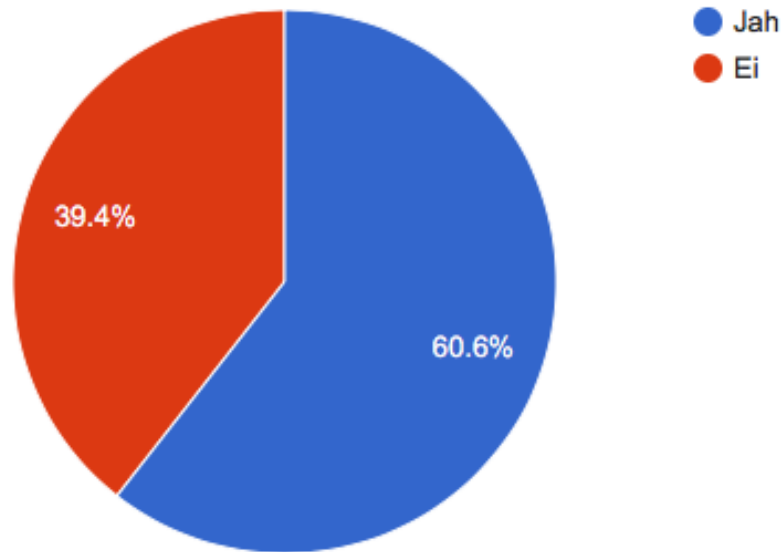

Kui jah, siis kust olete abi saanud?

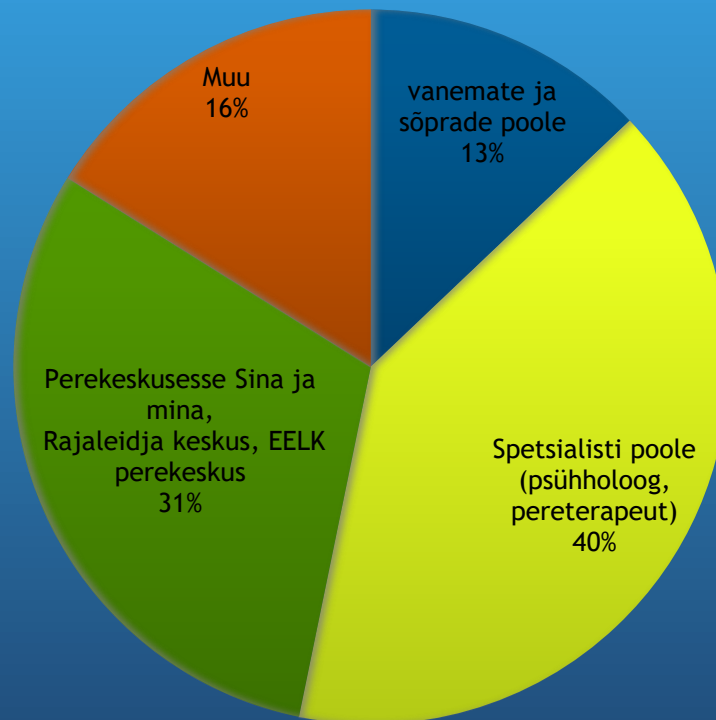

Kas teate kuhu pöörduda kasvatusnõuannete saamiseks?

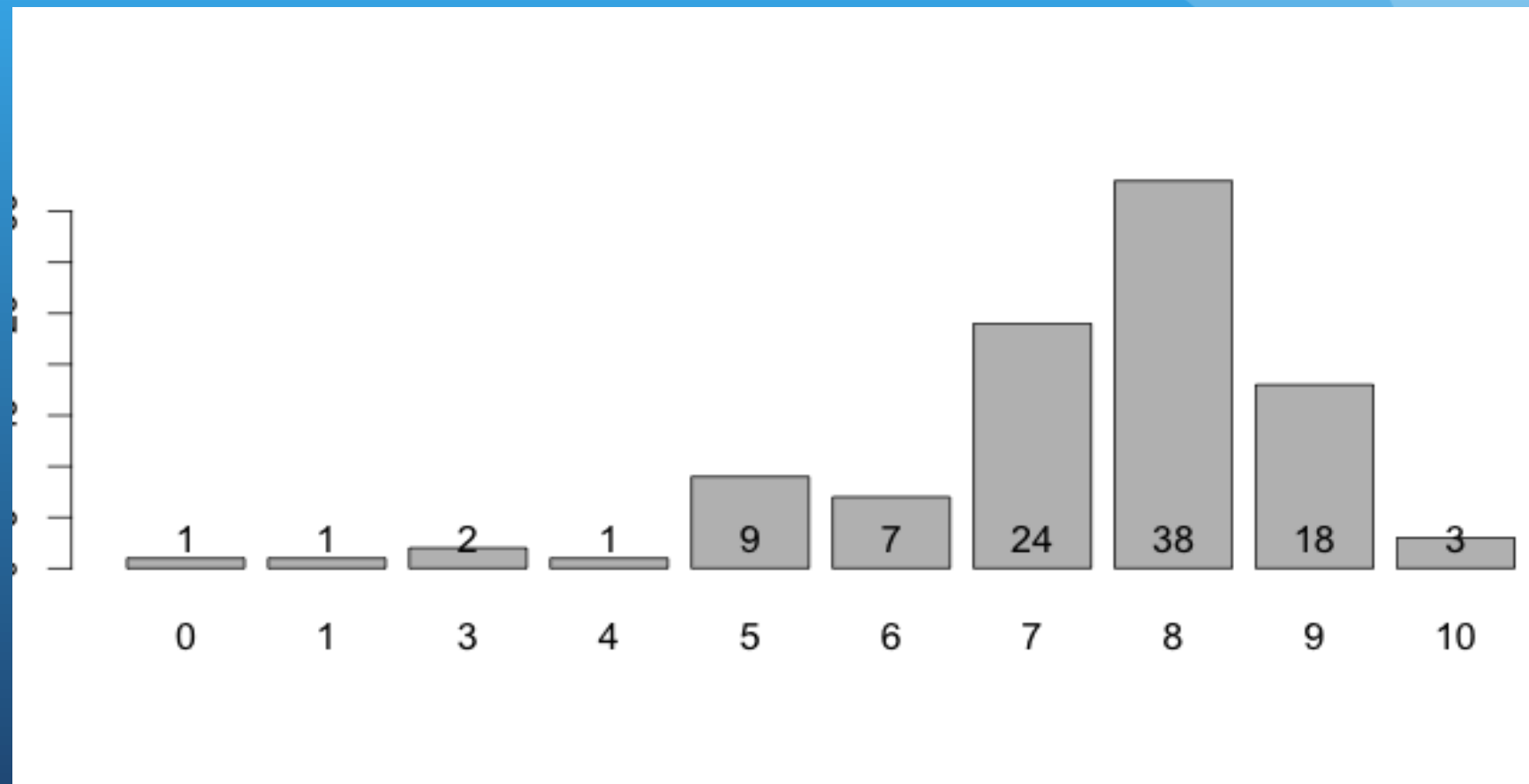
Kas teate, kuhu pöörduda, kui tekib tõsine vajadus kasvatusnõuannete järele?

Kui vastasite jaatavalt, kuhu siis pöörduksite?

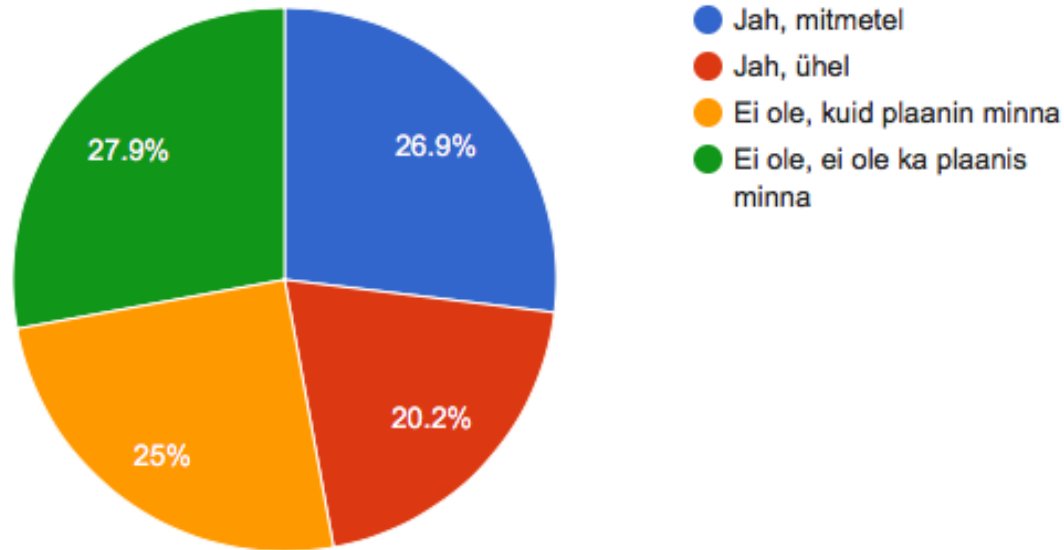

Kuidas hindate oma toimetulekut lapsevanemana skaalal 0-10? (0 - ei saa üldse hakkama; 10- saan hästi hakkama)

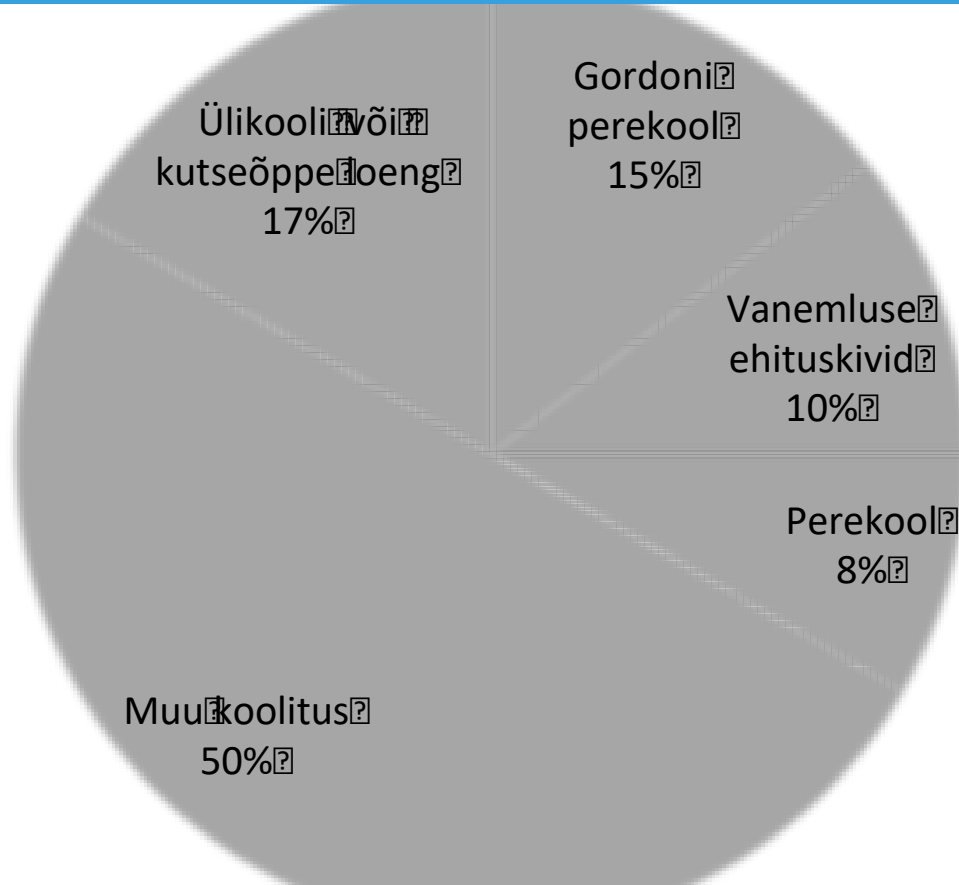

Kas olete käinud mõnel vanemlust toetaval koolitusel?

Kas olete käinud mõnel vanemlust toetaval koolitusel?

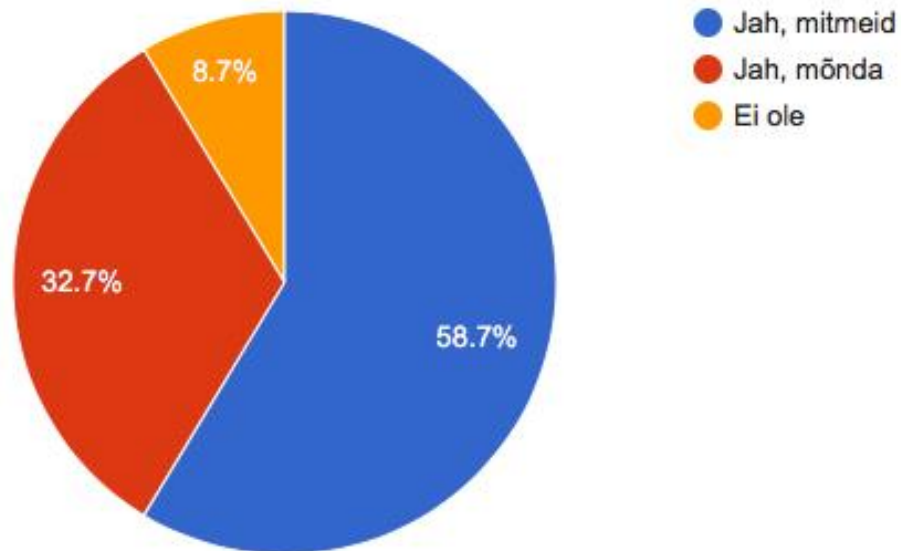

Millistel koolitustel olete käinud?

Kas olete lugenud raamatuid või artikleid laste kasvatamisest?

Kas olete lugenud raamatuid või artikleid laste kasvatamisest?

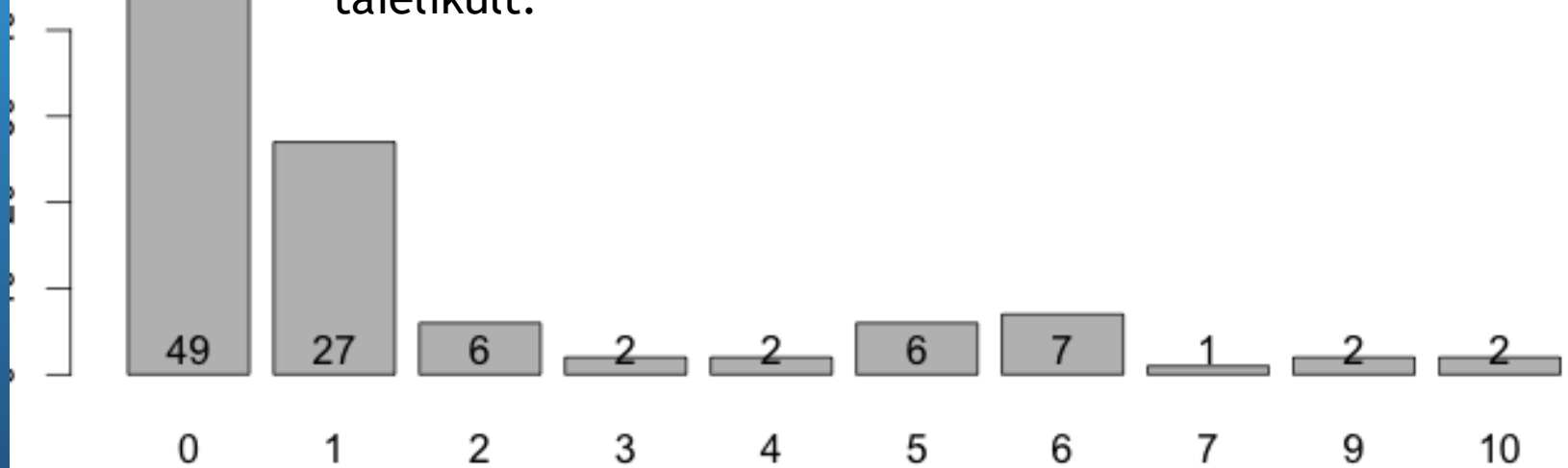

Millist raamatut soovitaksite teistele lastevanematele?

- T. Gordon “Tark lapsevanem” - 10 korda
- M. Winterhoff “Kuidas meie lastest kasvavad väikesed tšurannid?” - 7 korda
- S. Ward “Terane laps” - 4 korda
- Pere ja Kodu artiklid

Hinnake väidet

"Teatud olukorras on lapse füüsiline karistamine vajalik ja õigustatud" skaalal 0-10, kus 0 tähendab, et Te ei nõustu üldse antud väitega ja 10, et nõustute täielikult.

Mis on Teie arvates positiivne vanemlus?

Kõige enam oli pakutud definitsioonides sõnu:

Armastav, hooliv, toetav, julgustav vanem

Eeskuju, autoriteetne oma rollist teadlik vanem

Hea kontakt, suhe lapsega, lapse mõistmine, kuulamine

Lapsega arvestamine, tema kaasamine

Piire seadev vanem

Pühendumine lapsevanemaks olemisele

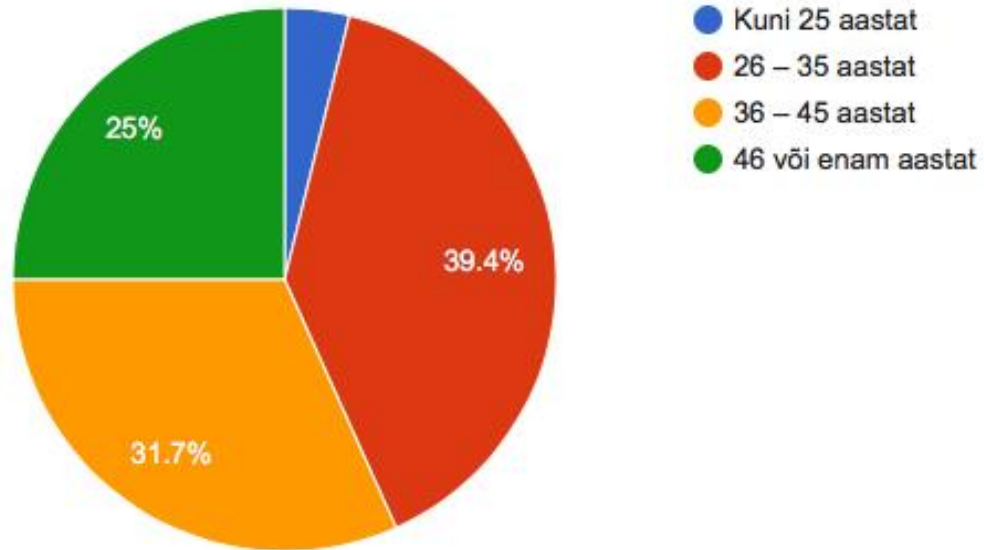
Kuidas saaks Eesti riik toetada positiivset vanemlust?

KÕIGE ROHKEM MAINITI:

- Vanemahüvitis kuni lapse 3 aastaseks saamiseni.
- Tasuta või sümboolse tasu eest koolitused lapsevanematele sünnitusmajades (enne lapse sündi), lasteaedades ja koolides.
- Pere ja peretraditsioonide väärtustamine.
- Huvialaringid, kus laps saaks käia koos vanemaga.
- Perekeskused lapsevanemate nõustamiseks.

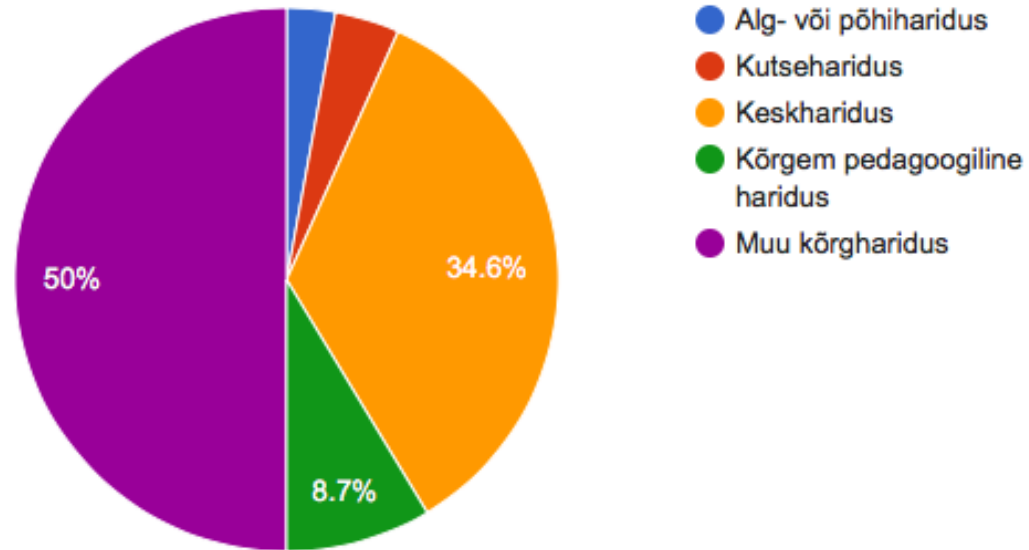
Vastajate vanus

Vanus:

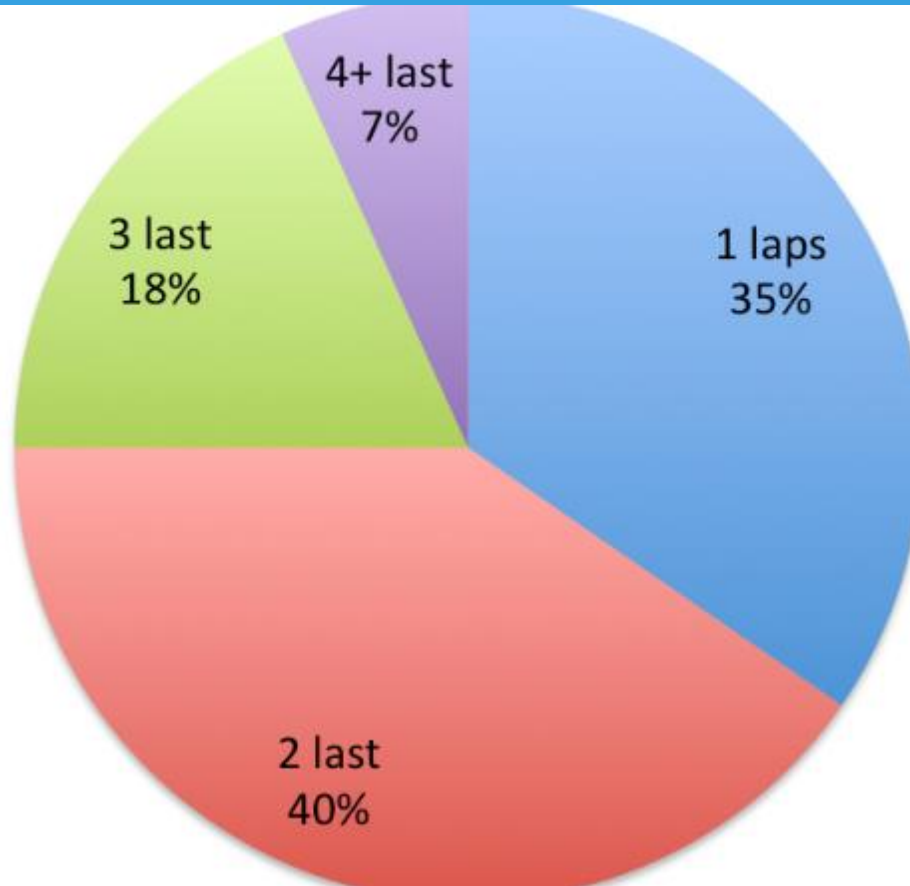

Haridus

Haridus:

Vastajate laste arv

Kuidas toetab EELK Perekeskus peresid ja vanemaharidust?

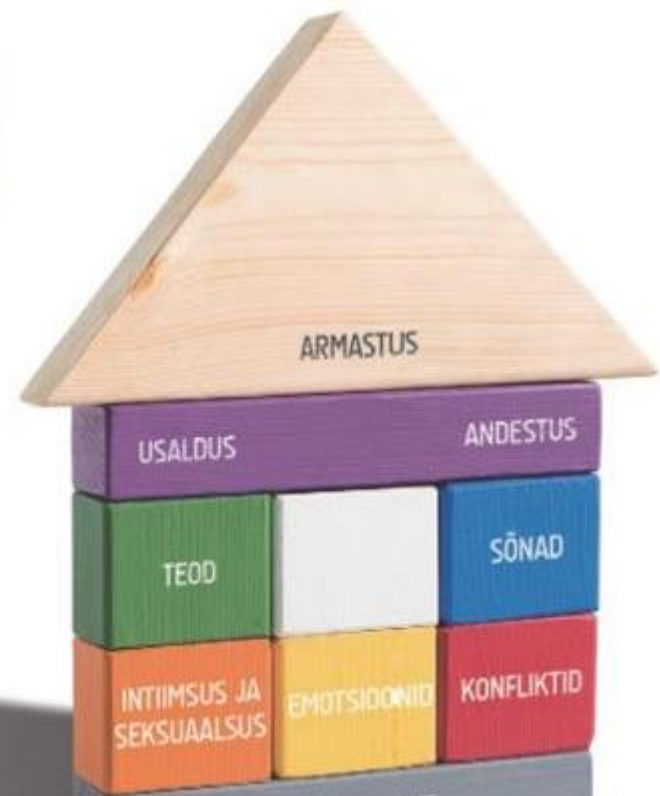
- Pakub peredele kasvatusnõustamist, pere- ja paarinõustamist, hingehoidu.
- Viib läbi koolitusi ja rühmateraapiat.
- Töötab koostöös lastekaitse spetsialistide ja sotsiaaltöötajatega.

Vanemluse ehituskivid - üks võimalus toetada Eesti peresid

VANEMLUSE

EHITUSKIVID

Koolitus lastevanematele

Programm “Vanemluse ehituskivid”

- Vanemlusoskuste arendamise programm, mis on välja töötatud psühholoogia, pedagoogika ja nõustamisspetsialistide poolt Soome luterlikus kirikus.
- Programm on tõlgitud eesti keelde ning EELK Perekeskuse algatusel on saanud programmi koolitajad ettevalmistuse töötamiseks eesti lapsevanematega.
- Vanemate koolitused on toimunud ja toimuvad EELK Perekeskuses, erinevates kogudustes ja mujal.
- Koolitusi on võimalik tellida lasteasutustesse, koolidesse, lastekeskustesse jm, kus on vanemlike oskuste arendamisest huvitatuid.

Mis on vanemluse ehituskivide koolituse positiivsed küljed?

- Programm “Vanemluse ehituskivid” annab võimaluse süsteemselt käsitleda erinevaid vanemluse aspekte ja lastega perede igapäevaelus ettetulevaid küsimusi.
- Programm on **paindlik** - selle baasil on võimalik läbi viia nii lühikoolitusi kui pikki ja põhjalikke jätkukursusi.
- Võimalik on koolitusi läbi viia nii loenguvormis suurele auditooriumile kui väikestes vestlusrühmades, kus vanemad saavad jagada üksteisega ka oma kogemusi ning ühiselt otsida vastuseid konkreetsetele probleemidele.

TÄNAN!